

CLASS : 10th (Secondary)

Code No. 5508

Series : Sec. April/2021

Roll No.

SET : A

संस्कृत

भाग - II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(Academic/Open)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि भाग-II के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 8 तथा प्रश्न 10 हैं।
  - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
  - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: -

- (i) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
- (ii) प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।

(बहुविकल्पीय उत्तरात्मक प्रश्नाः)

1. (i) युष्मद् शब्दस्य द्वितीया एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) त्वाम् (ख) त्वम्
- (ग) युवाम् (घ) माम्

5508/(Set : A)/ II

P. T. O.

- (ii) देव शब्दस्य चतुर्थी वि० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) देवय (ख) देवायै
(ग) देवात् (घ) देवाय
- (iii) बालिका शब्दस्य तृतीया वि० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) बालिका (ख) बालिकाम्
(ग) बालिकया (घ) बालिकाभिः
2. (i) पा - लृट् लकारस्य म० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) पासि (ख) पिबसि
(ग) पिबिष्यसि (घ) पास्यसि
- (ii) पा - लोट् लकारस्य म० पु० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) पान्तु (ख) पिबन्तु
(ग) पिबानि (घ) पिबत
- (iii) नी - लट् लकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) नयति (ख) अनयत्
(ग) नयन्ति (घ) नेष्यति

3. (i) 'सह' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) तृतीया (ख) चतुर्थी
- (ग) पंचमी (घ) षष्ठी
- (ii) 'प्रति' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) पंचमी (ख) चतुर्थी
- (ग) तृतीया (घ) द्वितीया
- (iii) 'अलम्' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) प्रथमा (ख) द्वितीया
- (ग) तृतीया (घ) पंचमी
4. अव्ययपदेन रिक्तस्थानं पूरयत –
- (क) प्राकृतिकवातावरणे क्षणं सञ्चरणम् ..... लाभदायकं भवति। (अपि/तथा) 1
- (ख) यत्र हरीतिमा ..... शुचिः पर्यावरणम्। (तत्र/कुत्र) 1
5. (i) 'शरीरम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत – 1
- (क) कायाम् (ख) देहा
- (ग) शरीर (घ) तनुः
- (ii) 'कुटिलम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत – 1
- (क) वक्रम् (ख) सरलम्
- (ग) कठिनम् (घ) बक्रम्

6. (i) 'मूर्खः' अस्य विलोमपदं वर्तते - 1
- (क) निर्लज्जः (ख) निर्बलः
- (ग) दुर्लभः (घ) विद्वान्
- (ii) 'निर्बलः' पदस्य किं विलोमपदम् ? 1
- (क) बाली (ख) बलिः
- (ग) बलि (घ) बली
7. (i) 'कः + अपि' इति पदे किं सन्धिपदम् ? 1
- (क) कोऽपि (ख) कापि
- (ग) करपि (घ) कोरपि
- (ii) 'ग्रामगतः' अत्र किं विग्रहपदम् ? 1
- (क) ग्राम गतः (ख) ग्रामां गतः
- (ग) ग्रमं गतः (घ) ग्रामं गतः
- (iii) 'पंचानां पात्राणां समाहारः' अत्र किं समस्तपदम् ? 1
- (क) पंचपात्रम् (ख) पंचापात्रम्
- (ग) पंचपात्रः (घ) पंचपात्राणि

(5)

5508/(Set : A)

- (iv) 'कथा' इति पदस्य विशेषणपदं चिनुत - 1
- (क) शलाघ्या (ख) शलाघ्या
(ग) शाल्घ्या (घ) शलाघ्यः
- (v) 'कज्जलमलिनं धूमं' अत्र किं विशेष्यपदम् ? 1
- (क) कज्जलमलिनं
(ख) धूमं
(ग) कज्जलेन
(घ) मलिनेन
- (vi) 'वरणीया' इति पदे कः प्रत्ययः ? 1
- (क) यत् (ख) अनीयर्
(ग) ल्यप् (घ) क्त
- (vii) 'जातम्' अस्मिन् पदे कः प्रत्ययः ? 1
- (क) क्त (ख) क्तवतु
(ग) शतृ (घ) तव्यत्
- (viii) 'सलिलम्' इति पदस्य समानार्थकपदम् अस्ति - 1
- (क) जलम् (ख) दुग्धम्
(ग) मिष्ठान्म (घ) सलीलम्

5508/(Set : A)/ II

P. T. O.

(6)

5508/(Set : A)

- (ix) 'गवाश्च' पदे सन्धेः नाम किम् ? 1
- (क) दीर्घ (ख) स्वर
(ग) व्यंजन (घ) विसर्ग
- (x) 'प्रसीदति' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) प्र (ख) पर
(ग) प्रसी (घ) ति
- (xi) 'प्रकृतिः' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) परा (ख) पर
(ग) प्रकृ (घ) प्र
- (xii) 'न + अस्ति' अत्र किं सन्धिपदम् ? 1
- (क) नास्ति (ख) नस्ति
(ग) नास्तिक (घ) नास्ती
- (xiii) '20' स्थाने संख्यावाचीपदं चिनुत - 1
- (क) विंशतिः (ख) विशति
(ग) विंशत् (घ) विंशति

8. घटिकां दृष्ट्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

- (i) विद्यालयं गच्छति छात्रः ..... वादने। (अष्ट/दश) 1
- (ii) छात्रः ..... वादने गृहम् आगच्छति। (पंच/त्रि) 1

5508/(Set : A)/ II

(7)

5508/(Set : A)

(रचनात्मकं कार्यम्)

9. पत्रं पठित्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

सेवायाम्

प्रधानाचार्यः महोदयः,

राजकीयः उच्चविद्यालयः

हिसारः।

.....(i).....

सादरं नमो नमः

अहं छात्रावासं .....(ii)..... प्राप्तवान्। अस्मिन् .....(iii)..... प्रकाशस्य चागमनाय .....(iv).....
सन्ति। अत्र .....(v)..... सुप्रबन्धः। कापि चिन्ता न कार्या। मातृपादयोः प्रणामः अस्तु।

भवदीयः पुत्रः

अभिषेकः

मञ्जूषा

सुखेन, वायोः, पानाशनयोः, पूज्यपाद, वातायनानि।

5508/(Set : A)/ II

P. T. O.

10. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

वाक्यानि -

- (क) अस्मिन् चित्रे ..... दर्शितः।
 (ख) शशकः ..... एकां कल्पितां कथां श्रावितवान्।
 (ग) शशकः सिंहं ..... समीपं नीतवान्।
 (घ) कूपस्य जले सिंहः ..... अपश्यत्।
 (ङ) क्रोधेन सिंहः आत्मानं ..... अक्षिपत्।

मञ्जूषा

कूपे, सिंहम्, कूपः, स्वप्रतिबिम्बम्, कूपस्य।

CLASS : 10th (Secondary)

Code No. 5508

Series : Sec. April/2021

Roll No.

SET : B

संस्कृत

भाग - II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(Academic/Open)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि भाग-II के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 8 तथा प्रश्न 10 हैं।
  - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
  - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: -

- (i) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
- (ii) प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।

(बहुविकल्पीय उत्तरात्मक प्रश्नाः)

1. (i) बालक शब्दस्य तृतीया एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) बालकेन (ख) बालकान्
- (ग) बलकेन (घ) बालकेन्

5508/(Set : B)/ II

P. T. O.

- (ii) लता शब्दस्य चतुर्थी एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) लतायै (ख) लतयै
(ग) लतायाः (घ) लताये
- (iii) युष्मद् शब्दस्य द्वितीया एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) त्वाम् (ख) त्वम्
(ग) युवाम् (घ) माम्
2. (i) पठ् - लट्लकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) पठसि (ख) पठामि
(ग) पठन्ति (घ) पठति
- (ii) पा - लृट्लकारस्य म० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) पासि (ख) पिबसि
(ग) पिबिष्यसि (घ) पास्यसि
- (iii) दृश् - लङ्लकारस्य उ० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) अदृश्यत्
(ख) अपश्याम
(ग) अपश्यत्
(घ) अपश्यम्

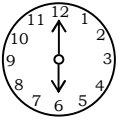
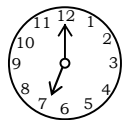
3. (i) 'उभयतः' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) द्वितीया (ख) तृतीया
- (ग) चतुर्थी (घ) पंचमी
- (ii) 'सह' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) तृतीया (ख) चतुर्थी
- (ग) पंचमी (घ) षष्ठी
- (iii) 'स्वस्ति' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
- (क) चतुर्थी (ख) पंचमी
- (ग) षष्ठी (घ) सप्तमी
4. अव्ययपदेन रिक्तस्थानं पूरयत -
- (i) ..... जीवनं दुर्वहम् अस्ति । (अत्र/तत्र) 1
- (ii) ..... समयस्य सदुपयोगः करणीयः। (सदा/कदा) 1
5. (i) 'सलीलम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत - 1
- (क) लीलयासह (ख) जालम्
- (ग) पानी (घ) जलम्
- (ii) 'आम्रम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत - 1
- (क) आम (ख) रासालम्
- (ग) रसाला (घ) रसालम्

6. (i) 'सुकरम्' पदस्य विलोमपदं चिनुत - 1
- (क) दोखकरम् (ख) दुर्करम्
- (ग) दूषकरं (घ) दुष्करम्
- (ii) 'मूर्खः' इति पदस्य विलोमपदं किम् ? 1
- (क) पण्डितः (ख) अपण्डितः
- (ग) पंडिता (घ) पडितः
7. (i) दूष् + क्त संयोगे किं रूपम् ? 1
- (क) दूषितम् (ख) दुषित
- (ग) दूषीता (घ) दुषीतम्
- (ii) 'रमणीया' पदे कः प्रत्ययः चिनुत ? 1
- (क) अनीयर्
- (ख) आनीयर्
- (ग) नीयर्
- (घ) णीयर्
- (iii) '30' स्थाने संख्यावाचीपदं चिनुत - 1
- (क) त्रिशत
- (ख) त्रिंशत्
- (ग) त्रीशत्
- (घ) त्रयोशत्

- (iv) 'षोडश' पद स्थाने का गणना चिनुत ? 1
- (क) 06 (ख) 16
- (ग) 26 (घ) 36
- (v) 'नास्ति' इति पदे किं सन्धिच्छेदपदम् ? 1
- (क) ना + स्ति (ख) ना + ति
- (ग) ना + आस्ती (घ) न + अस्ति
- (vi) 'नास्ति' इति पदे सन्धेः नाम किम् ? 1
- (क) दीर्घ (ख) गुण
- (ग) यण् (घ) वृद्धिः
- (vii) 'रक्तः + च' इति पदे किं सन्धिपदम् ? 1
- (क) रक्तश्च (ख) रक्तस्च
- (ग) रक्ताच्च (घ) रक्तच
- (viii) 'उद्यमसमः' अत्र किं विग्रहपदम् ? 1
- (क) उद्यमं समः
- (ख) उद्यमः समः
- (ग) उद्यमाय समः
- (घ) उद्यमेन समः

- (ix) 'महान् वृक्षः' अत्र किं समस्तपदम् ? 1
- (क) महावृक्षः (ख) महवृक्षः
(ग) माहवृक्ष (घ) महावक्षः
- (x) 'उद्यमसमः' अत्र समासस्य किं नाम ? 1
- (क) तत्पुरुषः (ख) द्वन्द्वः
(ग) द्विगुः (घ) बहुव्रीहिः
- (xi) 'प्रसीदति' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) प्र (ख) पर
(ग) प्रसी (घ) ति
- (xii) 'निर्बलः' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) निर् (ख) निरः
(ग) नीर् (घ) निरा
- (xiii) 'तुल्यवत्सला जननी' अत्र किं विशेष्यपदम् ? 1
- (क) तुल्य (ख) वत्सला
(ग) जननी (घ) जननिः

8. घटिकां दृष्ट्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

- (i) प्रातः छात्रः ..... वादने उत्तिष्ठति। (षड्/चतुर्) 1
- (ii) छात्रः प्रातः ..... वादने विद्यालयं गच्छति। (सप्त/दश) 1

(7)

5508/(Set : B)

(रचनात्मकं कार्यम्)

9. पत्रं पठित्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

सेवायाम्

मुख्याध्यापक महोदय,

रा० उ० वि०

नागलोई

श्रीमन्तः !

सविनयं निवेदनम् अस्ति। मम .....(i)..... विवाहः 25/6/21 दिनांके भविष्यति। अतोहि अहं
विद्यालयम् .....(ii)..... असमर्थः अस्ति। कृपया दिन .....(iii)..... अवकाशं दत्वा माम् कृतार्थं
कुर्वन्तु .....(iv).....।

भवताम्

आज्ञाकारी शिष्यः

.....(v).....

कक्षा - दशम

अनु० - एकादश

मञ्जूषा

हरदेवः, भवन्तः, आगन्तुम्, द्वयस्य, अनुजस्य।

5508/(Set : B)/ II

P. T. O.

10. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

वाक्यानि -

- (क) इदं चित्रम् ..... अस्ति।
 (ख) उद्याने ..... भ्रमन्ति।
 (ग) बालकाः ..... ।
 (घ) छात्रा रज्ज्वा ..... ।
 (ङ) ..... तिष्ठतः।

मञ्जूषा

स्त्रीपुरुषौ, क्रीडति, क्रीडन्ति, नराः, उद्यानस्य।

5508/(Set : B)/ II

CLASS : 10th (Secondary)

Code No. 5508

Series : Sec. April/2021

Roll No.

SET : C

संस्कृत

भाग - II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(Academic/Open)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि भाग-II के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 8 तथा प्रश्न 10 हैं।
  - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
  - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: —

- (i) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
- (ii) प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।

(बहुविकल्पीय उत्तरात्मक प्रश्नाः)

1. (i) युष्मद् शब्दस्य प्र० वि० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) त्वाम् (ख) माम्
- (ग) आवाम् (घ) त्वम्

5508/(Set : C)/ II

P. T. O.

- (ii) कन्या शब्दस्य द्वि० वि० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) कन्या
(ख) कन्याः
(ग) कन्यम्
(घ) कन्याम्
- (iii) देव शब्दस्य चतुर्थी वि० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) देवय
(ख) देवायै
(ग) देवात्
(घ) देवाय
2. (i) गम् - लट्लकारस्य प्र० पु० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) गच्छति (ख) गच्छसि
(ग) गच्छथ (घ) गच्छन्ति
- (ii) पा - लोट्लकारस्य म० पु० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) पान्तु (ख) पिबन्तु
(ग) पिबानि (घ) पिबत
- (iii) स्था - लृट्लकारस्य उ० पु० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) स्थास्यति (ख) स्थास्यसि
(ग) स्थास्यामि (घ) स्थास्यामः

3. (i) 'प्रति' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
 (क) पंचमी (ख) चतुर्थी
 (ग) तृतीया (घ) द्वितीया
- (ii) 'अलम्' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
 (क) प्रथमा (ख) द्वितीया
 (ग) तृतीया (घ) पंचमी
- (iii) 'बहिः' उपपद योगे का विभक्ति: ? 1
 (क) षष्ठी (ख) सप्तमी
 (ग) प्रथमा (घ) पंचमी
4. अव्ययपदेन रिक्तस्थानं पूरयत –
- (i) ..... हरितमा तत्र शुचि पर्यावरणम्। (अत्र/कुत्र) 1
 (ii) ..... वायुमंडलं दूषितम्। (इदानीं/कुत्र) 1
5. (i) 'काननम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत – 1
 (क) कान (ख) करण
 (ग) वन (घ) वनम्
- (ii) 'शरीरम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत – 1
 (क) कायाम् (ख) देहा
 (ग) शरीर (घ) तनुः

6. (i) 'वक्रम्' पदस्य विलोमपदं किम् ? 1
- (क) कोटिलम्
(ख) खोटिलम्
(ग) कुटलम्
(घ) कुटिलम्
- (ii) 'निर्बलः' पदस्य किं विलोमपदम् ? 1
- (क) बाली
(ख) बलिः
(ग) बलि
(घ) बली
7. (i) प्र + कृ + क्तिन् संयोगे किं रूपम् ? 1
- (क) प्रकृतिः (ख) प्राकृतिः
(ग) परकृतिः (घ) प्राकतिः
- (ii) 'करणीयम्' अत्र कः प्रत्ययः ? 1
- (क) अनीयर् (ख) अनीया
(ग) अनीयम् (घ) णीयम्
- (iii) '20' स्थाने संख्यावाचीपदं चिनुत - 1
- (क) विंशतिः (ख) विशति
(ग) विंशत् (घ) विंशति

- (iv) 'पंचत्रिंशत्' स्थाने का गणना ? 1
- (क) 50 (ख) 55
- (ग) 45 (घ) 35
- (v) 'गावश्च' अत्र किं सन्धिच्छेदपदम् ? 1
- (क) गौ + च
- (ख) गाव + च
- (ग) गावाः + च
- (घ) गावः + च
- (vi) 'गावश्च' पदे सन्धेः नाम किम् ? 1
- (क) दीर्घ (ख) स्वर
- (ग) व्यंजन (घ) विसर्ग
- (vii) 'न + एव' पदयोः किं सन्धिपदम् ? 1
- (क) नाव (ख) नेव
- (ग) नोव (घ) नैव
- (viii) 'अयोग्यः' इति पदे किं विग्रहपदम् ? 1
- (क) अ योग्यः
- (ख) ना योग्यः
- (ग) अन योग्यः
- (घ) न योग्यः

- (ix) 'महावृक्षः' पदे कः समासः ? 1
- (क) कर्मधारय (ख) द्विगुः
(ग) द्वन्द्वः (घ) बहुव्रीहिः
- (x) 'नवा मालिका' अत्र किं समस्तपदम् ? 1
- (क) नोमालिका (ख) नवनवमालिका
(ग) मालिका (घ) नवमालिका
- (xi) 'दुर्वहम्' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) दुर् (ख) दु
(ग) दूर् (घ) दुर्व
- (xii) 'प्रकृतिः' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) परा (ख) पर
(ग) प्रकृ (घ) प्र
- (xiii) 'तुल्यवत्सला जननी' अत्र विशेषणपदं चिनुत - 1
- (क) तुल्यवत्सला (ख) जननी
(ग) तुल्य (घ) वत्सला

8. घटिकां दृष्ट्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

- (i) छात्रः प्रातः ..... वादने उत्तिष्ठति। (चतुर्/चत्वारि) 1
- (ii) विद्यालयं गच्छति छात्रः ..... वादने। (अष्ट/दश) 1

(7)

5508/(Set : C)

(रचनात्मकं कार्यम्)

9. पत्रं पठित्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

सेवायाम्

.....(i)..... महोदय,

रा० व० मा० वि०

मोहाली

श्रीमन्तः !

सविनयं निवेदनम् .....(ii).....। मम भ्रातुः विवाहः 15/3/21 .....(iii)..... सुनिश्चितम् अस्ति।
अतोहि अहं विद्यालयम् आगन्तुम् .....(iv)..... अस्मि। कृपया दिनद्वयस्य .....(v)..... दत्त्वा माम्
अनुगृहणन्तु भवन्तः।

भवताम्

आज्ञाकारी शिष्यः

कृष्णदेवः

कक्षा - दशम

अनु० - दश

मञ्जूषा

अवकाशं, असमर्थः, दिनांके, प्रधानाचार्य, अस्ति।

5508/(Set : C)/ II

P. T. O.

10. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

वाक्यानि -

- (क) चित्रमिदं ..... अस्ति।
 (ख) क्रीडाक्षेत्रम् ..... वृक्षाः सन्ति।
 (ग) बालकाः क्रीडाक्षेत्रे ..... ।
 (घ) केचन बालकाः ..... ।
 (ङ) छात्रा ..... क्रीडति।

मञ्जूषा

रज्ज्वा, उभयतः, क्रीडन्ति, भ्रमन्ति, क्रीडाक्षेत्रस्य।

CLASS : 10th (Secondary)

Code No. 5508

Series : Sec. April/2021

Roll No.

SET : D

संस्कृत

भाग - II

(वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(Academic/Open)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

-
- कृपया जाँच कर लें कि भाग-II के इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 8 तथा प्रश्न 10 हैं।
  - परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
  - कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व यह सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई भी दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।
-

निर्देश: -

- (i) सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
- (ii) प्रश्नसंख्या प्रश्नपत्रानुसारम् अवश्यमेव लेखनीया।

(बहुविकल्पीय उत्तरात्मक प्रश्नाः)

1. (i) अस्मद् - शब्दस्य प्र० वि० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) अहम् (ख) आवाम्
- (ग) यूयम् (घ) वयम्

5508/(Set : D)/ II

P. T. O.

- (ii) छात्र शब्दस्य द्वितीया वि० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) छात्रम् (ख) छात्रौ
(ग) छात्रेण (घ) छात्रान्
- (iii) बालिका शब्दस्य तृतीया वि० बहुवचने किं रूपम् ? 1
- (क) बालिका (ख) बालिकाम्
(ग) बालिकया (घ) बालिकाभिः
2. (i) नी - लट्लकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) नयति (ख) अनयत्
(ग) नयन्ति (घ) नेष्यति
- (ii) चल् - लोटकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) नयतु (ख) अचलत्
(ग) अचलम् (घ) चलतु
- (iii) खाद् - लङ्लकारस्य प्र० पु० एकवचने किं रूपम् ? 1
- (क) अखादत् (ख) अखादत
(ग) अखादम् (घ) अखादाम

3. (i) 'सर्वतः' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
 (क) प्रथमा (ख) द्वितीया
 (ग) तृतीया (घ) चतुर्थी
- (ii) 'अलम्' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
 (क) प्रथमा (ख) द्वितीया
 (ग) तृतीया (घ) पंचमी
- (iii) 'नमः' उपपद योगे का विभक्ति ? 1
 (क) प्रथमा (ख) द्वितीया
 (ग) तृतीया (घ) चतुर्थी
4. अव्ययपदेन रिक्तस्थानं पूरयत -
- (क) पर्यावरणसंरक्षणम् ..... प्रकृतेः आराधना। (एव/च) 1
 (ख) ..... समयस्य सदुपयोगः करणीयः। (कदा/सदा) 1
5. (i) 'कृटिलम्' पदस्य पर्यायपदं लिखत - 1
 (क) वक्रम् (ख) सरलम्
 (ग) कठिनम् (घ) बक्रम्
- (ii) 'तनुः' पदस्य किं पर्यायपदम् ? 1
 (क) शरीरम् (ख) शरिरः
 (ग) शरीराम् (घ) देहा

6. (i) 'दानवाय' पदस्य विलोमपदं चिनुत - 1
- (क) मानवाय (ख) मनुवाय
(ग) मोहनाय (घ) दानवे
- (ii) 'दुष्करम्' पदस्य विलोमपदं चिनुत ? 1
- (क) सुखकरम् (ख) सोकरम्
(ग) शुभकरं (घ) सुकरम्
7. (i) पिष् + क्त + टाप् संयोगे किं रूपम् ? 1
- (क) पिष्ठाः (ख) पिष्ठी
(ग) पिष्टम् (घ) पिष्ट
- (ii) 'प्रकृतिः' अत्र कः प्रत्ययः ? 1
- (क) क्तिन् (ख) तिस्र्
(ग) क्तिन् (घ) तिन्
- (iii) '40' स्थाने किं संख्यावाचीपदम् ? 1
- (क) चतुर्दश (ख) चत्वारः
(ग) चतुरः (घ) चत्वारिंशत्

(5)

5508/(Set : D)

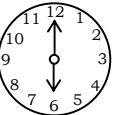
- (iv) 'पंचदश' पदे का गणना ? 1
- (क) 15 (ख) 05
(ग) 25 (घ) 50
- (v) 'न + अस्ति' अत्र किं सन्धिपदम् ? 1
- (क) नास्ति (ख) नस्ति
(ग) नास्तिक (घ) नास्ती
- (vi) 'प्रकृतिरेव' पदे सन्धिनाम किम् ? 1
- (क) विसर्ग (ख) दीर्घ
(ग) गुण (घ) स्वर
- (vii) 'प्रकृतिरेव' अत्र सन्धिच्छेदपदं किम् ? 1
- (क) प्राकृतिः + एव (ख) प्रकृतिः + एव
(ग) प्रकृतिः + इव (घ) प्रकृतिः + इव
- (viii) 'नवा मालिका' अत्र किं समस्तपदम् ? 1
- (क) नवमालिका (ख) नमालिका
(ग) नवमल्लिका (घ) नवमालीक
- (ix) 'उद्यमेन समः' अत्र किं नाम समासः ? 1
- (क) तत्पुरुषः (ख) कर्मधारय
(ग) द्विगुः (घ) द्वन्द्वः

5508/(Set : D)/ II

P. T. O.

- (x) 'प्रतिगृहम्' इति पदे किं विग्रहपदम् ? 1
- (क) गृह-2 प्रति (ख) प्रति-2 गृहम्
- (ग) प्रतिगृह (घ) गृहं गृहं प्रति
- (xi) 'सुकरम्' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) सुक (ख) रम्
- (ग) सुकर (घ) सु
- (xii) 'दुर्वहम्' अत्र कः उपसर्गः ? 1
- (क) दूर् (ख) दूरा
- (ग) दूरम् (घ) दुर
- (xiii) 'दुर्बलं वृषभम्' अत्र किं पदं विशेष्यपदम् ? 1
- (क) दुर्बलम् (ख) वृषभम्
- (ग) दुर् (घ) बृभम्

8. घटिकां दृष्ट्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

- (i) छात्रः ..... वादने गृहम् आगच्छति। (पंच/त्रि) 1
- (ii) बालकः प्रातः ..... वादने भ्रमति। (पंच/षड्) 1

(7)

5508/(Set : D)

(रचनात्मकं कार्यम्)

9. पत्रं पठित्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

सेवायाम्,

प्रधानाचार्य महोदय;

रा. व. मा. वि.

क, ख, ग।

श्रीमन्तः !

सविनयं .....(i)..... अस्ति। मम भगिन्याः .....(ii)..... 15/3/2021 दिनांक सुनिश्चितम्
.....(iii).....। अतोहि अहं .....(iv)..... आगन्तुम् असमर्थः .....(v).....। कृपया दिनद्वयस्य
अवकाशं दत्त्वा कृतार्थं कुर्वन्तु भवन्तः माम्।

भवदीयः

आज्ञाकारी शिष्यः

रामदेवः

कक्षा - दशम

अनु० - पंच

मञ्जूषा

अस्ति, अस्मि, विद्यालयम्, निवेदनम्, विवाहः।

5508/(Set : D)/ II

P. T. O.

10. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः उचितपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानं पूरयत -

5 × 1 = 5

वाक्यानि :

- (क) चित्रमिदं क्रीडाक्षेत्रस्य .....।
 (ख) क्रीडाक्षेत्रं ..... अस्ति।
 (ग) पादकन्दुकेन ..... क्रीडन्ति।
 (घ) ..... रज्ज्वा क्रीडति।
 (ङ) महिला पुरुषौ वार्ता .....।

मञ्जूषा

कुरुतः, छात्रा, बालकाः, सुन्दरम्, अस्ति।